

3 (Sem-4/CBCS) PHI HC 2

2022

PHILOSOPHY

Paper : PHI-HC-4026

(Philosophy of Religion)

(Honours Core)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

FIRST HALF

1. Answer any ten of the following questions :

1×10=10

নিম্নলিখিত প্রশ্নবোৰৰ যি কোনো দহটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Mention one utility of studying Philosophy of religion.

ধৰ্মদৰ্শন অধ্যয়নৰ এটা উপযোগিতা উল্লেখ কৰা।

(b) "Philosophy of religion is a second-order activity." Who said this statement?

“ধৰ্মদৰ্শন হ’ল দ্বিতীয় স্তৰৰ এটি প্ৰক্ৰিয়া” এই কথাষাৰ
কোনে কৈছিল ?

22A/1216

(Turn Over)

(2)

- (c) What is the etymological meaning of 'Dharma' in Indian perspective?
ভাৰতীয় চিন্তাধাৰাত 'ধৰ্ম' শব্দৰ আক্ষৰিক অৰ্থ কি ?
- (d) "Science without religion is lame, religion without science is blind" Who said this statement?
"ধৰ্মবিহীন বিজ্ঞান খোৰা আৰু বিজ্ঞানবিহীন ধৰ্ম অন্ধ।" উক্তিৰাৰ কোনে কৈছিল ?
- (e) Who is the author of the book *Proslogion*?
Proslogion গ্ৰন্থখনৰ লিখক কোন ?
- (f) "Thought and reality are identical." Who said this statement?
"চিন্তা আৰু সত্তা অভিন্ন।" এই উক্তিৰাৰ কোনে কৈছিল ?
- (g) Who wrote the book, *Phaedo*?
Phaedo গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল ?
- (h) Mention the name of the thinker who forwarded the example of 'Analogy of watch' regarding the proof for the existence of God.
ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব সম্পৰ্কে আগবঢ়োৱা 'ঘড়ীৰ সাদৃশ্য'ৰ লগত জড়িত চিন্তাবিদজনৰ নাম উল্লেখ কৰা।
- (i) Mention a name of thinker who is associated with the moral argument regarding proof for the existence of God.
ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব প্ৰমাণৰ ক্ষেত্ৰত নৈতিক যুক্তিৰ লগত জড়িত থকা এজন চিন্তাবিদৰ নাম উল্লেখ কৰা।

22A/1216

(Continued)

(3)

- (j) "Our most holy religion, is founded on faith, not on reason." Who said this statement?
"আমাৰ বেছিভাগ পবিত্ৰ ধৰ্ম আহুত বিচাৰি পোৱা যায়, বিচাৰ-বুদ্ধিত নহয়।" উক্তিৰাৰ কোনে কৈছিল ?
- (k) Philosophy of religion means "Philosophical thinking about religion." Who made the statement?
"ধৰ্মদৰ্শন হ'ল ধৰ্ম সম্পৰ্কীয় দাৰ্শনিক চিন্তন।" কথাৰাৰ কোনে কৈছিল ?
- (l) Who wrote the book, *Systematic Theology*?
Systematic Theology গ্ৰন্থখন কোনে লিখিছিল ?
- (m) Who used the term 'Indeterminism' for the first time?
কোনো প্ৰথমে 'Indeterminism' শব্দটো ব্যৱহাৰ কৰে ?
- (n) What is the literal meaning of the term 'Vaishnava'?
'বৈষ্ণৱ' শব্দটোৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ কি ?
- (o) "Religious languages are symbolic." Who said this statement?
"ধৰ্মীয় ভাষাবোৰ প্ৰতীকাত্মক।" এই উক্তিৰাৰ কোনে কৈছিল ?

22A/1216

(Turn Over)

(4)

2. Answer any five of the following questions : 2x5=10
নিম্নলিখিত প্রশ্নবোৰৰ যি কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Mention two differences between philosophy of religion and theology.
ধৰ্মদৰ্শন আৰু ঈশ্বৰতত্ত্বৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।
- (b) Mention two characteristics of religion.
ধৰ্মৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।
- (c) Mention two differences between religion and science.
ধৰ্ম আৰু বিজ্ঞানৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰা।
- (d) Mention two criticisms against the cosmological argument regarding proof for the existence of God.
ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব প্ৰমাণৰ ক্ষেত্ৰত বিশ্বতত্ত্বমূলক যুক্তিৰ বিপক্ষে থকা দুটা সমালোচনা উল্লেখ কৰা।
- (e) Mention two foundations of religious belief.
ধৰ্মীয় বিশ্বাসৰ দুটা ভিত্তি উল্লেখ কৰা।
- (f) State two moral arguments in favour of immortality of Soul.
আত্মাৰ অমৰত্বৰ সপক্ষে থকা যি কোনো দুটা নৈতিক যুক্তি উল্লেখ কৰা।

22A/1216

(Continued)

(5)

(g) Mention two characteristics of 'Symbol' according to Tillich.
টিলিখৰ মতানুসৰি 'প্ৰতীক'ৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

(h) Mention two characteristics of Neo-Vaishnavism.
নৱ-বৈষ্ণৱবাদৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

3. Answer any four of the following questions : 5x4=20
নিম্নলিখিত প্রশ্নবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) What is the utility of study of Philosophy of religion?
ধৰ্মদৰ্শন অধ্যয়নৰ উপযোগিতা কি ?
- (b) Write a short note on religious experience.
ধৰ্মীয় অভিজ্ঞতা সম্পৰ্কে এটি চমু টোকা লিখা।
- (c) Write a short note on 'Analogy of watch' regarding proofs for the existence of God.
ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব প্ৰমাণ বিষয়ক 'ঘড়ীৰ উপমা' সম্পৰ্কে এটি চমু টোকা লিখা।
- (d) Write a short note on Moral argument for the existence of God.
ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বৰ বাবে থকা নৈতিক যুক্তিৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

22A/1216

(Turn Over)

(6)

(c) What is mystical experience? Explain briefly.
বহুস্বাক্ষরিত অভিজ্ঞতা বুলিলে কি বুজা? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(f) What is freedom of will? Explain briefly.
ইচ্ছাৰ স্বাধীনতা বুলিলে কি বুজা? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(g) Are religious propositions meaningless according to logical positivists? Explain briefly.

ভকীয় প্ৰত্যক্ষবাদীসকলৰ মতে ধৰ্মীয় বচনবোৰ অর্থহীননে? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

(h) Write a short note on Bhaktivāda of Śaṅkaradeva.

শংকৰদেৱৰ ভক্তিবাদৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখা।

SECOND HALF

4. Answer the following questions (any four) : 10×4=40

নিম্নলিখিত প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো চাৰিটা) :

(a) What is religion? What is the scope of religion? Explain.

ধৰ্ম কাক বোলে? ধৰ্মৰ পৰিসৰ কি? ব্যাখ্যা কৰা।

(7)

(b) Explain the relation between Religion and Science.
ধৰ্ম আৰু বিজ্ঞানৰ মাজত থকা সম্পৰ্ক ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Explain ontological argument of Descartes regarding the proof for the existence of God.

ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বৰ প্ৰমাণৰ ক্ষেত্ৰত ডেকাৰ্টৰ তাত্ত্বিক যুক্তি ব্যাখ্যা কৰা।

(d) Explain the first-cause-argument regarding the proof for the existence of God.

ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বৰ প্ৰমাণৰ ক্ষেত্ৰত আদি কাৰণ বিষয়ক যুক্তিটো ব্যাখ্যা কৰা।

(e) What is faith? What are the characteristics of it? Discuss.

আস্থা কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি? আলোচনা কৰা।

(f) What is reason? Is there any conflict between reason and faith? Discuss.

বুদ্ধি কি? বুদ্ধি আৰু আস্থাৰ মাজত কিবা সংঘাত আছেনে? আলোচনা কৰা।

(g) Explain self-determinism regarding freedom of will.

ইচ্ছাৰ স্বাধীনতাৰ ক্ষেত্ৰত থকা আত্ম-নিয়ন্ত্ৰণবাদ ব্যাখ্যা কৰা।

(Turn Over)

22A/1216

(Continued)

22A/1216

(h) What do you mean by immortality of Soul?
Discuss in connection with the value
argument.

আত্মাৰ অমৰত্ব বুলিলে কি বুজা—ইয়াৰ লগত সংগতি ৰাখি
মূল্য সম্পৰ্কীয় যুক্তিটো আলোচনা কৰা।

(i) Discuss Cārvāka theory of religion.

চাৰ্বাকসকলৰ ধৰ্ম সম্পৰ্কীয় মতবাদ আলোচনা কৰা।

(j) What is Bhakti? What are the nine kinds of
Bhakti found in Śaṅkaradeva's philosophy?
Discuss.

ভক্তি কি? শংকৰদেৱৰ দৰ্শনত থকা নৱবিধ ভক্তি কি কি?
আলোচনা কৰা।

***